

Жывіце ў бяспецы

ПРЫЙСЦІ НА ДАПАМОГУ

Міжнародны злёт юных ратаўнікоў-пажарных адбыўся на базе ліцэя пры Гомельскім інжынерным інстытуце МНС

Ці ведаеце вы, што ў Старажытным Рыме пажарныя спярша патрабавалі ад гаспадара заплаціць за іх паслугі і толькі пасля здзелкі пачыналі тушыць полымя? А яшчэ раней, у Егіпце часоў фараонаў, у першую чаргу людзі выносілі з палаючых дамоў не дзяцей, жанчын і старых, а кошак? Творчая атмосфера злёту адчувалася падчас тэатралізаванага экскурсу ў гісторыю ратаўнічай службы.

За бяспечны лад жыцця агітавалі нават у вобразе незабыўнага Астапа Бэндара.

— Пажары, пажары! Ды што вы ведаеце пра пажары, спадары прысяжныя засядацелі? Пажар ёсць вынік неабдуманнага абыходжання з агнём і электрапрыборамі. Спадары прысяжныя, вось гэты чалавек, які па сваёй віне застаўся без жылля, ёсць тыповы прадукт поўнага разгільдзяства. Парад-але, спадары!

Юныя пажарныя з краін СНД і далёкага замежжа тыдзень спаборнічалі ў многіх кірунках працы ратаўнікоў. Яны прайшлі праз мноства разнастайных конкурсаў, майстар-класаў і трэнінгаў. Разам са злётам на базе ліцэя пры Гомельскім інжынерным інстытуце МНС 15 ліпеня быў адкрыты рэспубліканскі палявы лагер «Ратаўнік». Ён аб'яднаў пераможцаў абласных этапаў Беларускай маладзёжнай грамадскай асацыяцыі ратаўнікоў-пажарных. Найлепшымі там сталі каманды Гродзенскай Магілёўскай і Гомельскай абласцей. Пераможцамі міжнароднага злёту сталі расіяне. Каманда Беларусі заняла другое месца. Тройку прызёраў замкнулі літоўцы.

— Яшчэ ў старажытнасці казалі: «Падмурак усіх ве-

Фота БЕЛТА

даў — уменне забяспечыць сваю бяспеку», — гаворыць **міністр па надзвычайных сітуацыях Уладзімір ВАШЧАНКА**. — І тут вельмі важны крэатыўны складнік. Калі проста раскажаш аб правілах бяспечных паводзін у форме лекцыі — гэта адно. А вось калі дзеці падыходзяць творча да гэтай праблемы — майструюць касцюмы, ставяць спектаклі, сачыняюць апавяданні, вершы, зазіраюць у гісторыю, вывучаюць масу цікавай літаратуры — то гэты развіццёвы падыход, заснаваны на прынцыпе «прапусці праз сябе», дае куды большы плён. Больш за тое, яны вучацца прэзентаваць сябе, а падчас зводных палявых вучэнняў — аказваць першую дапамогу, арыентавацца на мясцовасці; атрымліваюць спартыўную падрыхтоўку. А ў часцяк яны назіраюць за працай ратаўнікоў. Выходзячы ж адсюль, юнакі і дзяўчаты ўжо на добрым узроўні

ведаюць многае пра пытанні бяспекі. Мы не ставім сабе на мэце, каб усе яны ў будучыні сталі ратаўнікамі — бяспекай жа займаюцца не толькі яны, але і на кожным прадпрыемстве.

У злёту ёсць адна добрая традыцыя — ён звычайна праводзіцца на «экватары» лета, калі падручнікі і сшыткі пакуль адкладзены далёка ў стол.

— Дзякуючы ў тым ліку такім мерапрыемствам дзеці не бадзьяцца бязмэтна па вуліцах, а з вялікай карысцю бавяць час, знаёмяцца з людзьмі з іншых краін, з іх культурай. Увогуле злёт прайшоў вольна і эмацыйна, — кажа **першы намеснік міністра адукацыі Вадзім БОГУШ**. — Вучні паказалі таксама добрае веданне гісторыі і літаратуры — а гэта важны момант выхавання чалавека. І атрымалі зарад пазітыву на новы навучальны год.

Сярод удзельнікаў злёту ёсць ужо заўсёднікі, якія

прыязджаюць да нас з самага першага злёту, — Украіна, Польшча, Расія, Латвія і Літва. З кожным годам геаграфія мерапрыемства пашыраецца. Юнакі і дзяўчаты заводзяць новыя сяброўствы, якім не перашкоджае ні моўны бар'ер, ні дзяржаўныя межы паміж краінамі.

— Я сам з Бялграда, — гаворыць прадстаўнік каманды Сербіі Мікола Станіч. — Ратаўніком працую мой бацька, таму пра тое, наколькі нялёгка гэтая прафесія, я выдатна ведаю яшчэ з маленства. У Беларусь на злёт я прыязджаю ўжо другі раз. Знайшоў новых сяброў з Брэсцкай вобласці, будзем цяпер кантактаваць, хоць нашы краіны і раздзяляе не адна дзяржаўная мяжа. Сам таксама хачу стаць ратаўніком: вельмі падабаецца, калі можаш іншаму дапамагчы ў бядзе...

Валяр'ян ШКЛЕННИК, schklennik@zviazda.by

Трэба ведаць

У ЛАЙДАКОЎ І ТУТ ПРАБЛЕМЫ...

Хранічным сацыяльным утрыманцам дапамога на пахаванне цяпер не прадугледжана

Урад Беларусі зацвердзіў Палажэнне аб парадку выплаты дапамогі на пахаванне і парадку пакрыцця выдаткаў на пахаванне спецыялізаванай арганізацыі. Тэкст адпаведнай пастановы N585 ад 10 ліпеня 2015 года апублікаваны днямі на Нацыянальным прававым інтэрнэт-партале.

Дакументам рэгулюецца парадак выплаты дапамогі на пахаванне і парадак кампенсацыі спецыялізаванай арганізацыі выдаткаў на пахаванне за кошт сродкаў бюджэту дзяржаўнага пазабюджэтнага фонду сацыяльнай абароны насельніцтва краіны ў выпадку смерці застрахованай асобы, на якую на дату смерці распаўсюджвалася дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне і за якую альбо ёй самой выплачваліся абавязковыя страхавыя ўзносы ў бюджэт фонду. Пад дзеянне дакумента трапляюць і неапрацаваныя асобы, на якіх на працягу не менш за 10 гадоў распаўсюджвалася дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне і выплачваліся ўзносы; пенсіянеры, якія атрымлівалі пенсію са сродкаў бюджэту фонду, у тым ліку прафесійнага пенсійнага страхавання; беспрацоўныя, зарэгістраваныя ў камітэце па працы, занятасці і сацабароне; дзеці застрахованых і неапрацаваных асоб, пенсіянераў і беспрацоўных (гаворка ідзе пра дзяцей, якія не дасягнулі 18-гадовага ўзросту, і навучэнцаў ва ўзросце да 23 гадоў).

Выплату дапамогі на пахаванне ў выпадку смерці пенсіянера, неапрацаваных або іх дзяцей ажыццяўляюць органы па працы, занятасці і сацыяльнай абароне па месцы жыхарства. У выпадку смерці застрахованай асобы (акрамя застрахованых, якія аплачвалі ўзносы самастойна або з'яўляюцца пенсіянерамі) дапамога выплачваецца плацельшчыкам узносаў па апошнім месцы працы памерлага.

Як растлумачылі ў **Фондзе сацыяльнай абароны насельніцтва Мінпрацы**, у выпадку смерці дзяцей застрахованай асобы дапамога выплачваецца плацельшчыкам узносаў па месцы працы аднаго з бацькоў (усынавіцеляў), апекуна (папачыцеля). Пры смерці застрахованай асобы, якая аплачвае ўзносы самастойна або яе дзяцей, дапамога выплачваецца органам па працы, занятасці і сацыяльнай абароне па месцы жыхарства на падставе даручэння на выплату дапамогі на пахаванне, выдадзенага органам фонду па месцы пастаноўкі застрахованай асобы на ўлік у якасці плацельшчыка узносаў.

Пастанова таксама тлумачыць парадак выплаты дапамогі на пахаванне. Яна будзе выдавацца тым грамадзянам, якія ўзялі на сябе арганізацыю пахавання памерлага. Выключэнне складае пахаванне асоб, якія мелі дагавор на абавязковае страхаванне ад няшчасных выпадкаў на вытворчасці і прафесійных захворванняў. У гэтым выпадку сваякі павінны вырашаць гэтыя пытанні са страхавой кампаніяй. Абавязак па выплаце дапамогі на пахаванне ўскладаецца на тэрытарыяльныя органы сацыяльнай абароны насельніцтва па месцы прапіскі памерлых. А вось за межы Беларусі пераводзіць дапамогі на пахаванне яе грамадзян цяпер нельга (акрамя некалькіх абумоўленых у пастанове выключэнняў).

Згодна з Законам Беларусі «Аб пахаванні і пахавальнай справе» дапамога на пахаванне выплачваецца ў памеры сярэдняй заробатнай платы работнікаў у краіне за пазамінулы месяц адносна месяца смерці.

Такім чынам, дапамога на пахаванне не будзе выплачвацца ў выпадку смерці незарэгістраваных беспрацоўных і асоб, якія не палілі ўзносы ў фонд сацыяльнага страхавання больш за 10 гадоў.

Сяргей КУРКАЧ, kurkach@zviazda.by

Складанае пытанне

Ад «бытавухі» да трагедыі — адзін крок

На мінулым тыдні сваю развязку атрымала, пэўна, самая рэзанансная справа мінулага года. Мінчаніна, што парэзаў сваю жонку і дзяцей, а пасля справакаваў аварыю, у якой загінулі сужэнцы, прызналі неадэкватным. Мужчына будзе вызвалены ад крмінальнай адказнасці і накіраваны на прымусовае псіхіятрычнае лячэнне. Але жыцці загінулых і здароўе членаў сям'і абвінавачанага ўжо не вярнуць. Як зрабіць так, каб такія жалхлівыя выпадкі больш не паўтараліся? Ці можна падобнае прадбачыць і прадухіліць?

Дакладна вядома, што 8 лістапада абвінавачаны накінуўся на сваю жонку і дваіх няпоўнагадовых дзяцей з нажом і нанёс ім цяжкія раненні (усе тры ў цяжкім стане былі дастаўлены ў бальніцу, трохгадовага хлопчыка чудам выратавалі ўрачы). Пасля мужчына сеў за руль і ў 200 метрах ад уласнага дома на высокай хуткасці сутыкнуўся з Audi-100, у якой ехалі сужэнцы Нізавы. Ад сутыкнення яны загінулі.

У крыві затрыманага не было знойдзена слядоў алкаголю ці наркатыкаў. Ён быў саўладальнікам адной з паспяхова стальных фірмаў, што займалася пастаўкамі камплекту-

ных для мэблі. Ад сваіх калег атрымліваў станоўчыя характарыстыкі — ураўнаважаны, адэкватны... Што ж здарылася з паспяховым бізнесменам? Дакладны дыягназ, які паставілі мужчыну, невядомы. На думку спецыялістаў, усё сведчыць аб тым, што ў мужчыны адбыўся прыступ вострага псіхозу. Такое, у прынцыпе, можа быць з абсалютна любым чалавекам, незалежна да гэтага здаровым і ўраўнаважаным. Але ці магчыма было папярэдзіць гэту трагедыю?

Галоўнае, на што варта было звярнуць увагу, — папярэднія паводзіны абвінавачанага. За некалькі дзён да апісаных падзей мужчына прайшоў у дзіцячы садок, які наведаваў яго сын, дзе паводзіў сябе неадэкватна і пагражаў бацькам іншых дзяцей, а таксама выхавальнікам нажом. Пры гэтым прысутнічала жонка абвінавачанага. Жанчына не пусціла ў дом нарад міліцыі, які прыбыў па выкліку ў дзіцячы садок і пасля накіраваўся на месца жыхарства сям'і. Яшчэ адна важная дэталі — пасля ўзброенага візіту ў дашкольную ўстанову бізнесмен паводзіў сябе неспакойна — штодзень хадзіў і спаў з нажом. Жонка цяпела, думала, што час лечыць...

Менавіта думка аб тым, што такія праблемы лечыць час, нярэдка прыводзіць да трагічных падзей. Замест

таго, каб дапамагчы блізкаму чалавеку, мы чакаем, што ўсё пройдзе «само па сабе». Нярэдка, можа, і праходзіць, але ў пераважнай большасці выпадкаў усё становіцца толькі горш, пакуль не здарыцца страшнае. Праблемы ў сямейных стасунках маюць надзвычайную ўласцівасць перарастаць у правапарушэнні, нярэдка крмінальныя.

— За першае паўгоддзе 2015-га ў сталіцы зарэгістравана 30 злачынстваў у сферы сямейна-бытавых адносін, — распавядае **старшы інспектар аховы правапарадку і прафілактыкі ГУУС Мінгарвыканкама падпалкоўнік міліцыі Дзяснін ПЯЧУРА**. — Гэта забойствы, наўмысныя нанясенні цяжкіх і менш цяжкіх цялесных пашкоджанняў. 128 крмінальных спраў заведзена за нанясенне лёгкіх пашкоджанняў, 186 — за пагрозу забойствам, нанясеннем цялесных пашкоджанняў ці знішчэннем маёмасці, 189 — за знявагу. У дачыненні да сямейных дэбашыраў складзена 5,4 тысячы адміністрацыйных пратаколаў.

Зразумела, звычайна пацярпелым бокам у гэтых справах становяцца жонкі хатніх агрэсараў. Яны таксама церпяць, спадзяюцца на гаючы час.

— Безумоўна, ёсць верагоднасць, што трагедыя на Гая была заканамернай, калі мужчына і раней пада-

ваў прыкметы неадэкватнасці ці быў агрэсіўным у дачыненні да жонкі, а яна на гэта не адрэагавала, — каментуе **псіхолаг Вольга КАЗАК**. — Увогуле ж, сямейны гвалт, калі не звяртаць на яго ўвагі, вельмі часта выліваецца ў трагедыю. Зразумела, ва ўсіх сем'ях здараюцца спрэчкі, канфлікты і сваркі, і гэта нармальна. Але жанчыне варта насцярожыцца, калі яна заўважае пэўную цыклічнасць у такіх здарэннях. Звычайна гэта працуе па схеме «нарастанне агрэсіі — усплёск агрэсіі — час зацішша». Акрамя таго, нармальны канфлікт адбываецца «на роўных» і знаходзіць вырашэнне, яскравая ж рыса хатняга гвалту ў тым, што адзін з удзельнікаў імкнецца падпарадкаваць іншага. Нярэдка мужчына пасля быццам бы адчувае віну, пачынае прасіць прабаўвання, робіць падарункі, але гэта не павінна зводзіць у зман. Да нас прыходзіла жанчына, якой муж пасля кожнага такога выпадку агрэсіі дарыў упрыгожанні, каштоўныя рэчы. Але потым усё паўтаралася. Таму калі вы заўважылі, што агрэсія цыклічная, трэба адразу ж прымаць меры. У першую чаргу, вядома, прававыя (дзякуй Богу, у нас цяпер ёсць адпаведныя магчымасці).

Спыніць хатні гвалт і папярэдзіць трагедыю даволі проста — з мінулага года ў краіне да сямейных дэ-

башыраў прымяняюцца так званыя абаронныя прадпісанні. Такая мера дазваляе высяляць тырана з агульнага жылля на тэрмін ад 3 да 30 сутак, забараняе ім мець зносіны з ахвярамі і нават знаходзіцца побач. Па словах Дзясніна Пячуры, за гэты год у сталіцы было прыменена 132 такія прадпісанні.

Акрамя таго, днямі ў Гродне адкрыўся чарговы ў краіне (пасля Мінска, Брэста і Кобрына) пакой псіхалагічнай дапамогі мужчынам-агрэсарам. У такіх установах псіхолагі працуюць з мужчынамі, якія агрэсіўна паводзяць сябе ў сям'і. У свеце такая мадэль дапамогі дэманструе высокую эфектыўнасць. Мяркуюцца, што ў перспектыве яна можа ўвогуле замяніць звыклія для нас адміністрацыйныя і крмінальныя працэдурны.

Жонка бізнесмена замест таго, каб заўважыць праблемы мужа, паведаміць аб гэтым праваахоўнікам і медыкам, дачакалася моманту, калі той перастаў кантраляваць сябе. Дарэчы, міліцыя і «хуткая» прыехалі на месца па выкліку суседкі, а не жонкі абвінавачанага. Можа, і пасля ўзброенага напаўнення жанчына спадзявалася, што ўсё прайдзе само?..

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ, lyskavets@zviazda.by